

Plenum

Torsdag 14.11.2019 kl. 16.00—20.54

2.1. Muntlig fråga om behandlingen av asylfrågor i domstolsväsendet (Leena Meri saf)

Muntligt spørsmål MFT 56/2019 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Tuula Haatainen: Ledamot Meri, sannfinländarnas riksdagsgrupp, var så god.

Debatt

16.01 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Onko hallitus tietoinen, että Itä-Suomen hallinto-oikeuteen on tänä vuonna saapunut 47 prosenttia enemmän turvapaikka-asioita kuin viime vuonna? Korkeimpaan hallinto-oikeuteen vuonna 2017 saapuneista asioista noin 60 prosenttia oli ulkomaalaisasioita.

Ministeri Henriksson, te totesitte viime viikolla lakivaliokunnan julkisessa kuulemisessa, ettei turvapaikka-asioiden käsittely ole vaikuttanut muiden asioiden käsittelyyn. Onko teillä oikeusministeriössä oikea käsitys asioiden tilasta? Esimerkiksi Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa on ulkomaalaisasioihin jouduttu kohdentamaan resursseja maankäytöstä, rakentamisesta ja kunnallisasioista. Turvapaikan oikeusturvasta on siis huolehdittu, kun samaan aikaan suomalaisen yrittäjän rakennuslupaa koskeva asia seisoo mappi ö:ssä. Ulkomaalaisten asiat syövät siis leijonanosan ajasta. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri, mitä aiotte tehdä asialle?

16.02 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos lakivaliokunnan puheenjohtajalle tästä kysymyksestä, se on erittäin ajankohtainen. Voidaan todeta yleisesti näin, että hallinto-oikeuksiin saapui eniten turvapaikka-asioita vuonna 2016. Silloin niitä saapui yhteensä yli 10 000. Nyt tänä vuonna arvioidaan saapuvan noin 2 700 turvapaikka-asiaa. Korkeimman hallinto-oikeuden asiamääriin vaikuttaa vielä vuonna 2016 hallinto-oikeuksiin saapuneiden turvapaikka-asioiden määrä.

Tilannehan nyt on se, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei käsittele turvapaikka-asioita vaan ainoastaan muita ulkomaalaisasioita. Elikkä oleskelulupa-asioiden käsittelyyn on myönnetty lisäresursseja, eikä ulkomaalaisasioiden lisääntyminen vaikuta muiden asiaryhmien käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tästä aiheesta lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.04 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te kerroitte lisäresursseista ja rahan laittamisesta ja lisämäärärahoista — aivan oikein. Lisämäärärahan toistuva

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

kohdentaminen ulkomaalaisasioiden käsittelyyn ei kuitenkaan ole kestävä ratkaisu pitkällä aikavälillä. Perussuomalaiset on ainoa puolue, joka uskaltaa sanoa tämän asian ääneen. Loputon rahan kippaaminen on lopetettava ja sen sijaan keskityttävä juurisyihin. Hallintotuomioistuinten resursseja on pikaisesti vapautettava muihin asiaryhmiin. Tämä edellyttää, että turvapaikkalainsäädäntöön tehdään kiristyksiä ja maahantulon houkutuskestijät poistetaan. Näitä ovat muun muassa ilmaiset oikeuspalvelut ja antelias sosiaaliturvamme. Arvoisa hallitus, milloin aiotte sulkea tämän yksinomaan ulkomaalaisasioiden käsittelyyn osoitetun rahahanan ja ryhtyä konkreettisiin toimenpiteisiin ulkomaalaisasioiden määrän vähentämiseksi viranomaisissa ja hallintotuomioistuimissa?

16.05 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä uskon, että kaikki tässä salissa tietävät, että Suomi on sitoutunut kansainvälisiin sopimuksiin, joittenka mukaan saadaan hakea turvapaikkaa, ja Suomessa on voimassa sellainen lainsäädäntö, joka on sopusoinnussa kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Toki tänään olemme saaneet langettavan tuomion Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta, ja se on otettava vakavasti, ja se on myös osoitus siitä, että vielä tässä hyvässä maassa on parantamisen varaa.

Arvoisa puhemies! Turvapaikka-asioihin ja -käsittelyihin on myönnetty lisämäärärahoja juuri sen takia, että meidän hallinto-oikeuksissa pystytään kohtelemaan kaikkia kansalaisia samalla tavalla ja että pystytään käsittelemään asianmukaisesti kaikkia asioita, niin kuin pitää. Suomi ei ole saareke tässä maailmassa, vaan meille voi tulla turvapaikanhakijana, jolloin meidän prosessien on oltava kunnossa, ja sen takia myös lisämäärärahaa tarvitaan.

16.06 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Henriksen viittasi tässä EIT:n tuoreeseen päätökseen. Kansainväliselle suojelulle on olemassa tietyt kriteerit sekä Suomen että kansainvälisessä lainsäädännössä. Lähtömaan yleinen turvatomuus ei ole peruste suojelulle. Jos olisi, suurin osa maailman ihmisistä olisi oikeutettuja suojeluun Suomessa ja muissa EU-maissa.

Ikävä kyllä, Suomi ei voi taata kuolemattomuutta täältä poistettaville ihmisille. Suomi ei voi taata sitä edes täällä oleville ihmisille, eikä tällaista voi vaatiakaan. Väkivalta Irakissa ja muualla on valitettavaa, mutta ratkaisu ei ole ihmisten siirtäminen Suomeen. Se ei tee lähtömaista turvallisempia, mutta se tekee Suomesta vaarallisemman. Tämän voi todeta vaikkapa rikostilastoista. Naapurimaassa Ruotsissa luodit lentävät ja pommit paukkuvat juuri avoimien ovien politiikan tuloksena. Kysyisin ministeri Ohisalolta: meneekö ulkomaalaisten turvallisuus suomalaisten turvallisuuden edelle?

16.07 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset kysymyksestä, joka on monella tavalla hyvin vaikea. [Jussi Halla-aho: Sen pitäisi olla helppo!] Ei pitäisi asettaa vastakkain ihmisiä, elämme oikeusvaltiossa. Me olemme yhdessä keskustelleet täällä muun muassa Suomen EU-puheenjohtajuuskauden ohjelmasta, jonka keskiössä on se, että me puheenjohtajamaana edistämme oikeusvaltiota. Oikeusvaltiosta saa hakea turvapaikkaa. Oikeusvaltioon pitää turvata ihmis- ja perusoikeudet ihan jokaiselle ihmiselle. [Oikealta: Myös suomalaisille!] Tässä ei aseteta vastakkain suomalaisia tai tänne muualta tulevia ihmisiä.

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

16.08 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvostan sitä, että perussuomalaiset kantavat huolta myös näistä yksilöasioista, mutta me kokoomuksessa peräänkuulutamme ennen kaikkea sitä, että suomalaisille riittää työtä. Työ on kaiken hyvinvoinnin perusta. Suomeen tarvitaan työllistäviä investointeja, ja jotta tänne voi investointeja syntyä, tarvitaan ympäristö, joka mahdollistaa sen, että tarvittavat lupaprosessit sekä niistä mahdollisesti seuraavat valitukset saadaan käsiteltyä niin, että investointi on järkevää tänne toteuttaa.

Arvoisa puhemies! Kysynkin vastuulliselta ministeriltä: mitä hallitus aikoo tehdä lupaprosessin jouduttamiseksi sekä näiden hallinto-oikeusprosessien parantamiseksi niin, että investoinnit Suomessa saadaan liikkeelle ja saadaan työtä suomalaisille?

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastaus, ministeri Ohisalo. [Välihuutoja]

16.09 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Jos keskustellaan nyt laajemmin maahanmuuttopolitiikasta, kuten ymmärsin tästä äskeisestä kysymyksestä... [Ben Zyskowitz: Ettekö ymmärrä kysymystä?] Otatteko uudestaan kysymyksen vielä?

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Kysytään kysymys vielä uudelleen. Kysymys oli lupaprosesseista, eikö niin? [Eduskunnasta: Kysymys kysyttiin, ja se oli hyvä!] — Edustaja Autto, lyhyesti.

16.09 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Annan vaikka käytännön esimerkin: Meillä Rovaniemellä Sierilän voimalaitoksen lupaprosessi on käytännössä aloitettu ympäristövaikutusten arvioinnilla vuonna 96, ja tämä luvitus on edelleen kesken, koska kaikista eri vaiheista valitetaan riippumatta siitä, mitä mieltä ollaan esimerkiksi vesivoimasta [Paavo Arhinmäki: Miksette toistanut kysymystä? Tämä on nyt ihan eri kysymys! — Välihuutoja] sähköntuotantomuotona. Tällaisien satojen miljoonien eurojen investointien pitäisi mennä eteenpäin.

Perussuomalaisten kysymys, jossa kannetaan huolta hallinto-oikeuksien resursseista ja [Puhemies: Kysyjällä puheenvuoro!] lupien käsittelyajoista on sinänsä paikallaan, mutta meidän pitää kyllä pystyä kiinnittämään huomio siihen, että Suomessa saadaan näitä investointeja eteenpäin, hallinto-oikeudet toimivat ja lupaprosessit ovat sujuvia.

16.10 **Pääministeri Antti Rinne** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on äärimmäisen tärkeä kysymys liittyen elinkeinotoimintaan ja sen mahdollisuuksiin tehdä investointeja ja viedä asioita eteenpäin. Ja jos muistellaan tätä muutama vuosi taaksepäin tehtyä päätöstä liittyen Äänekosken investointiin, miljardiluokan investointiin, jossa syntyi merkittävä määrä lisätyöpaikkoja tuolle alueelle ja jolla on koko Suomen kansantalouden kannalta merkittävä vaikutus — siinä nimenomaan kiitettiin valtionhallintoa siitä, että eri lupaprosessien vaiheissa lupaprosessit huolehdittiin sillä tavalla, että ne eivät muodostaneet millään tavalla estettä sen asian eteenpäinviemiselle, ja yritys oli todella tyytyväinen valtion toimintaan tässä. Tämä on äärimmäisen tärkeätä ottaa huomioon, kun kehitetään hallinto-oikeuksien toimintaa ja kun kehitetään myöskin näitä luvitusprosessiin liittyviä viranomaistoimintoja. Meillä on nyt esimerkkejä siitä, että tämä voidaan hoitaa todella hyvin nykyisen lainsäädännön puitteissa.

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

16.11 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi voi tehdä turvapaikkaprosessiin kiristyksiä aivan itsekin, ja näin kuuluu tehdä, mutta isommassa kuvassa kysymys on koko Eurooppaa koskevasta asiasta. Viime hallituskaudella oli EU:ssa paljon esillä se, että EU:n ulkorajoille tulisi asettaa eräänlaisia maahantulopisteitä, joissa keskiteysti voitaisiin katsoa, kenellä kaikilla olisi mahdollisuus ja oikeus tulla Eurooppaan hakemaan turvapaikkaa. Se asia kuitenkin kariutui, koska kovinkaan moni maa ei vapaaehtoisesti ottanut tätä asiaa hoitaakseen. Nyt kun Suomi on ollut EU:n puheenjohtajamaana tämän syksyn, niin kysyisin teiltä, pääministeri Rinne: millä tavalla tätä asiaa on edistetty, vai onko edistetty mitenkään?

16.12 **Pääministeri Antti Rinne** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä kysymys tämäkin liittyen tähän koko turvapaikkaproblematiikkaan. Sitä ei voi kukaan kiistää, että maahanmuutto ja vuoden 2015 tapahtumat erityisesti ovat EU:n sisäistä yhtenäisyyttä vaarantaneet, ja riskejä tämän tilanteen jatkumiseen on olemassa tälläkin hetkellä. Nyt nämä tilanteet, joissa asiaa Suomen puheenjohtajuuskaudella ollaan kyetty edistämään, liittyvät Frontexin voimavarojen vahvistamiseen. Meillä on merkittävä lisäys tällä hetkellä monivuotisen rahoituskehityksen ympärillä sekä komission esityksessä että tulee olemaan hyvin suurella todennäköisyydellä Suomen puheenjohtajamaana tekemän monivuotisen rahoituskehityksen neuvottelulaatikoihin. Tämä tullaan ottamaan huomioon. Elikkä Frontexin rajavalvontaan tullaan lisäämään rahoja, mutta tämä edellyttää tämän ongelman ratkaisua myös siinä, että eurooppalaiset yhdessä keskittyvät huomattavasti nykyistä konkreettisemmin selkeämmillä, tavoitteellisilla ohjelmilla Afrikan mantereella olevien ongelmien poistamiseen yhteistyössä Afrikan kanssa.

16.13 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallinto-oikeuksien toimivuus on erittäin tärkeä asia tavallisille ihmisille. Voi sanoa, että hallinto-oikeudet ovat sellaisia tavan ihmisen, kadunmiehen tuomioistuimia. Siellä käsitellään niitä kaava- ja rakennuslupa-asioita, siellä käsitellään verovalituksia, ja kyllä me keskustassa ajatellaan niin, että pitäisi saada jonkinlainen hoitotakuu myös hallinto-oikeuksiin, ettei siellä ole vuosikaupalla valitukset odottamassa.

Mitä tulee turvapaikanhakijoihin, niin kyllä on erittäin tärkeää, että kun henkilö saapuu Suomeen hakemaan oleskelulupaa, niin silloin kokonaiskäsittelyn sieltä Maahanmuuttovirastosta aina lainvoimaiseen päätökseen pitäisi olla mahdollisimman nopea, ja sitten kun se lainvoimainen päätös tulee, ne, jotka jäävät Suomeen, nopeasti kotoutumistoimien pariin ja sitten kenellä on kielteinen päätös, niin poistuminen maasta, ole hyvä ja poistu, ja jos ei itse poistu, niin sitten autetaan ulos. Mutta kysyisin sisäministeri Maria Ohisalolta sitä asiaa, että kun perussuomalaiset aina nostavat nämä turvapaikanhakijoiden kustannukset esiin, niin miten turvapaikanhakijoiden määrä on kehittynyt [Puhemies koputtaa] sen jälkeen kun perussuomalaiset jäivät hallituksesta pois. Miten se hakijoiden määrä on kehittynyt tämän vaalikauden aikana, [Puhemies koputtaa] kasvanut vai laskenut? [Jussi Hallaaho: Älä nyt viitsi, se oli keskustan johtama hallitus! — Eduskunnasta: Olennainen kysymys!]

16.14 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Kurviselle kysymyksestä. Sen jälkeen, kun perussuomalaiset eivät ole olleet hallituksessa, niin turvapaikanhakijoiden saapuminen Suomeen on vähentynyt. [Perussuoma-

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

laisten ryhmästä: Mikä yhteys!] Tällä hetkellä olemme luvuissa päätyneet sinne vuotta 2015 edeltävälle tasolle, eli tällä hetkellä turvapaikkahakemuksia tulee vuotuisesti 2 000—3 000 [Oikealta: Ilmeisesti vihreät laittoivat rajat kiinni!] ja niiden lisäksi tulee muutamia tuhansia, jotka ovat uusintahakemuksia, eli itse asiassa enää noin puolet on uusia turvapaikkahakemuksia. Ja tietysti, kuten edustaja Kurvinen sanoo, on aivan keskeistä se, että turvapaikkaprosessin alkuvaiheeseen kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota eli että siellä on vahvasti mukana kaikille turvapaikanhakijoille oikeusapu — oikeusministeri Henriksenin edistämä oikeusapu-uudistus on käynnissä — tuodaan tulkit ja tuodaan tavanomaiset valitusajat sinne prosessiin. Tällä varmistetaan se, että jokainen saa asialleen oikeudenmukaisen käsittelyn.

16.15 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan ihmisoikeustuomioistuin totesi tänään Suomen loukanneen ihmisoikeussopimusta palautettuaan irakilaisen turvapaikanhakijan kuolemaan. Murhayrityksistä huolimatta mies ei saanut turvapaikkaa ja hänet palautettiin Bagdadiin, missä hänet tapettiin nopeasti paluun jälkeen. Mies oli saanut kielteisen päätöksen Maahanmuuttovirastosta ja hallinto-oikeudesta, eikä korkein hallinto-oikeus myöntänyt valituslupaa. Tämä on ensimmäinen kerta, kun Suomi saa tuomion ihmisoikeussopimuksen oikeutta elämään ja kidutuksen kieltoa koskevien artiklojen loukkaamisesta. Edellisen hallituksen nuivan turvapaikkapolitiikan hinta maksetaan ihmishengillä. [Juho Eerola: Nyt tuli se syy, miksi nyt tulee vähemmän!]

Nykyisen hallituksen ohjelman mukaan Suomi kunnioittaa palautuksissa perustuslain ja ihmisoikeussopimusten palautuskieltoja. Hallitusohjelman mukaan Maahanmuuttoviraston maalinjausten sopusointu YK:n pakolaisjärjestön suositusten kanssa varmistetaan. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri Ohisalo, miten hallitus varmistaa, ettei Suomi enää loukkaa kansainvälisen oikeuden ehdotonta palautuskieltoa lähettämällä ihmisiä kuolemaan? [Oikealta: Irakiin!]

16.17 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Honkasalolle tärkeästä kysymyksestä. Tämä päätös on häpeällinen Suomelle. Kuten mainitsitte, kerta on ensimmäinen — ja toivottavasti se on myös viimeinen, siitä tämä hallitus tulee pitämään kiinni. Siinä, mitä mainitsin aiemmin siitä, että hallitus on yhdessä sitoutunut laittamaan tämän turvapaikkaprosessin kuntoon, palauttamaan sinne oikeusturvan, keskeistä on nyt se, että käymme yhdessä läpi ne muutokset, joita viimeisten vuosien aikana on tehty ulkomaalaislakiin ja lakien tulkintoihin. Tämä on hallituksen toimintasuunnitelmaan kirjattu, ja tästä lähtee käyntiin selvityshanke, mitä muutoksia yhteensä on aiheutunut, kun on tehty lukuisia erilaisia muokkauksia eri kohtiin. Tässä on paljon työsnettävää, ja hallitusohjelmassa näiden parantamiseen on sitouduttu yhdessä.

16.17 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri kysyi erittäin oleellisesta asiasta. Niin tuomioistuinlaitoksessa kuin muuallakin on yliedustusta. Toimeentulotuki, asumistuki — niissäkin pääkaupunkiseudulla ollaan osin yli 40 prosenttia. Seksuaalirikokset, katujengit, segregaatiokehitys — kaikki varoitusmerkit ovat ilmassa. Samaan aikaan hallituspuolueen edustajat tässäkin talossa puhuvat ja kirjoittavat lausetta ”maahanmuutto on hallittua ja kestävä”. Toistaiseksi tekoja ei ole näkynyt. Kansalaisten mitta alkaa olla täysi.

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

Kysyisinkin nyt: Mitä te, arvoisa hallitus, aiotte tehdä, jotta tämä Ruotsin tie pysähtyisi ja kaanonina toistamanne hallittu ja kestävä maahanmuuttopolitiikka todella toteutuisi? Sanokaa edes yksi tähän tavoitteeseen johtava lakihankkeenne, joka edellä kuvattua tavoitetta edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Kuka vastaa? — Ministeri Ohisalo, olkaa hyvä.

16.18 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Rantaselle kysymyksestä. Kuten pääministeri edellä totesi, Suomen puheenjohtajuuskaudella edistetään muun muassa Euroopan yhteistä ulkorajojen valvontaa. Suomella on pitkä ulkoraja. Frontexin resurssien vahvistaminen on keskeistä ja yhtä aikaa myös sen varmistaminen, että Eurojustilla ja Europolilla on riittävät resurssit. Näitä viedään eteenpäin muun muassa tässä yhteisen monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä. Ja se, että viranomaisyhteistyö toimii entistä paremmin, että eri jäsenvaltioiden viranomaiset jatkuvasti kommunikoivat keskenään, vaihtavat tietoja, on myös aivan keskeinen asia, jota jatkuvasti edistämme.

16.19 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvapaikka-asioiden määrään muun muassa hallintotuomioistuimissa vaikuttaa ennen kaikkea se, kuinka paljon turvapaikanhakijoita meille tulee. Hallitus itse varautuu 4 000 uuden hakijan vastaanottamiseen — siis 4 000:n, joka vuosi. [Antti Kurvinen: Määrä laskenee!] Tuomioistuinten kuormitusta lisää se, että samat henkilöt hakevat turvapaikkaa ja valittavat saamastaan kielteisestä päätöksestä uudelleen ja uudelleen. Tänä vuonna kesäkuussa lakia kiristettiin uusintahakemusten osalta. Kuitenkin lopputulos on se, että Maahanmuuttovirasto ilmoittaa, että se ei ole kuitenkaan merkittävästi vähentänyt uusintahakemuksia. Miten tämä voi olla mahdollista?

Arvoisa puhemies! Uusintahakemuksia voi tehdä siis aina vain uudelleen ja uudelleen, jos esittää uusia perusteita, joka kerta jonkun uuden, rajoittamattoman määrän. Arvoisa hallitus, kertokaa, mitä te aiotte tehdä tälle uusintahakemuskierrokselle, joka vie merkittävän ajan hallintotuomioistuimen työajasta ja muun muassa [Puhemies koputtaa] näistä tavallisten ihmisten asioista, kuten rakennuslupa-asioiden käsittelystä, jota täällä ovat moneen kertaan muutkin peräänkuuluttaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastauspuheenvuoro. Vastaako pääministeri Rinne? Olkaa hyvä.

16.21 **Pääministeri Antti Rinne** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Muistan saaneeni tässä elokuun loppupuolella viimeisen tilaston liittyen tähän maahanmuuttoon. Tilastossa todettiin näihin valituslupiin liittyen, että ensimmäisiä valituksia oli muistaakseni joku 2 500 käynnissä. Sitten siellä oli toisen ja kolmannen kierroksen valituksia muutama sata ja sitten neljännelle kierrokselle, jos muistan oikein, oli joku kymmenkunta valitusta, ei sen enempää.

Se on ihan selvä, että oikeusvaltiossa, niin kauan kuin oikeusperusta valituksille on olemassa, valituksia pitää pystyä tekemään — on sitten ulkomaalainen, suomalainen tai mikä tahansa. Tämä liittyy ihan puhtaasti jo yritystoiminnan varmuuteen Suomessa. Se tarkoittaa

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

taa sitä, että tänne sijoittavien, investoivien yritysten pitää uskaltaa toimia oikeusvaltiossa sillä tavalla, että voidaan sijoittaa rahaa tänne. Tämä on täsmälleen sama kysymys näitten yksilöitten kannalta, [Leena Meren välihuuto] elikkä että tuomioistuimessa voidaan oikeusvarmuuteen luottaa.

Frågan slutbehandlad.